

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

W 2016 roku gmina Dąbrowa Górnicza zdobyła I miejsce w konkursie „Gmina przyjazna rodzinie 2016” za inicjatywę pod tytułem *System działań prorodzinnych „Dąbrowa Górnicza przyjazna rodzinie”*. System ten funkcjonuje w Dąbrowie Górniczej od wielu lat i sukcesywnie z roku na rok rozszerzany jest o kolejne długoterminowe działania, które zmierzają do kompleksowego wspierania rodzin stosownie do ich indywidualnych potrzeb i oczekiwań. W ramach powyższej inicjatywy zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

1. Projekt socjalny „Kolorowe sny”	Realizowany od maja 2015 r., kontynuowany w roku bieżącym. Projekt polega na organizowaniu warsztatów aktywizacji zawodowej kobiet, w tym kobiet osadzonych w Areszcie Śledczym w Katowicach, które w ramach spotkań szyją pościel dla rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji materialno-bytowej.
2. Projekt socjalny „Stop przemocy wobec dzieci”	Realizowany w 2014 roku, powtarzany cyklicznie. Projekt przygotowany w ramach programu osłonowego pn. „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Celem głównym projektu było wsparcie rodziny w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez udzielenie pomocy dzieciom, młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie poprzez zorganizowanie pozalekcyjnych zajęć edukacyjnych, zajęć rekreacyjno-sportowych i kulturalnych oraz podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, kształtowanie systematyczności, uczenie prawidłowego rozpoznawania potrzeb dzieci i uwrażliwienie na potrzeby świata poprzez pryzmat kultury.
3. Projekt socjalny „Poczytaj mi mamo”	Realizowany w 2014 roku, powtarzany cyklicznie. Polegał na kilku cyklicznych spotkaniach odbywających się raz w tygodniu w filii Biblioteki Miejskiej, podczas których mamy czytają dzieciom wybrane teksty i bajki. Ponadto pracownicy biblioteki organizowali zabawy edukacyjne dla dzieci, a po każdym zajęciach dzieci otrzymywały maskotki i czasopisma dziecięce.

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

<p>4. Program aktywności lokalnej dla matek z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (PAL)</p>	<p>Realizowany w latach 2014-2015 w ramach projektu systemowego „Integra – program integracji zawodowej i społecznej osób w Dąbrowie Górniczej”. W ramach programu organizowano treningi umiejętności społecznych, poradnictwo i wsparcie specjalistyczne, wyjazdy edukacyjno- korekcyjne, wycieczki, turnieje sportowe, wyjścia do muzeum/teatru. Celem głównym było włączenie społeczne, w tym m. in: podniesienie poziomu integracji społecznej, podniesienie poziomu umiejętności i kompetencji umożliwiających lub ułatwiających samodzielne przezwyciężanie trudności, stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu lokalnych partnerstw, wspieranie już powstałych oraz inicjowanie działań na rzecz poprawy i wzmacniania zdolności funkcjonowania uczestników.</p>
<p>5. Projekt socjalny „Razem Przeciw”</p>	<p>Realizowany w 2015 roku. Polegał na spotkaniach z rodzicami i dziećmi, które odbywały się w formie warsztatów edukacyjnych, prelekcji, zajęć tematycznych i konsultacji prowadzonych przez specjalistę z zakresu profilaktyki zdrowego żywienia dzieci. Organizowano zajęcia plastyczne oraz warsztaty decoupage, turnieje sportowe połączone z konkursami i nagrodami. Partnerami projektu byli: Młodzieżowy Ośrodek Pracy Twórczej, Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości, Centrum Sportu i Rekreacji i Pałac Kultury Zagłębia.</p>
<p>6. Projekt socjalny „Nie jesteś sam”</p>	<p>Realizowany od 2016 roku. W jego ramach organizowane są zajęcia edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień, treningi higieniczno-zdrowotne, treningi pracy, zajęcia z psychologiem, zajęcia edukacyjne i profilaktyczne z dzielnicowym, zajęcia edukacyjne z udzielania pierwszej pomocy medycznej, zajęcia kulturalno-rozrywkowe.</p>
<p>7. Projekt socjalny „Najważniejsza jest</p>	<p>Realizowany od 2016 roku. W jego ramach organizowane są spotkania z rodzicami w formie prelekcji, zajęć tematycznych i konsultacji prowadzonych przez specjalistów z Poradni Psychologiczno-</p>

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

rodzina”	Pedagogicznej, zajęcia w formie warsztatów plastycznych dla dzieci połączone z konkursem i nagrodami.
8. Projekt socjalny „Wiem więcej. Nie piję alkoholu”	Realizowany w 2015 roku. Polegał na organizowaniu cotygodniowych zajęć pozalekcyjnych, głównie o charakterze korepetycji. W ramach wsparcia dla rodziców raz w miesiącu odbywały się spotkania ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej m. in. z zakresu profilaktyki uzależnień. Prowadzone były także zajęcia warsztatowe i konkursy plastyczne.
9. Program „Szkoła Rodzica”	Realizowany od 2016 roku. Program polega na kilku cyklicznych spotkaniach edukacyjnych z rodzicami i ich dziećmi. W ramach programu zaplanowano rozmowę diagnozującą sytuację opiekuńczo-wychowawczą, zajęcia grupowe, zajęcia warsztatowe oraz zajęcia rekreacyjne dla dzieci.
10. Program profilaktyczno-edukacyjny „Jestem dobrą mamą”	Realizowany od 2016 roku i skierowany do matek z dzieckiem/dziećmi. Polega na kilku spotkaniach w czasie których przeprowadzone zostaną pogadanki, dyskusje, prace w grupach oraz zajęcia warsztatowe. Celem programu jest zwiększenie umiejętności wśród matek sprawujących opiekę nad małoletnimi dziećmi w zakresie kompetencji wychowawczych, budżetowych, żywieniowych i higienicznych.
II. Wsparcie dla rodzin zastępczych.	W Dąbrowie Górniczej funkcjonuje grupa wsparcia dla rodzin zastępczych. Spotkania organizowane są przy wsparciu MOPS raz w miesiącu. Celem powstałej grupy jest wzajemna pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów i trudności, wynikających z pełnienia funkcji opiekuna zastępczego oraz wymiana doświadczeń. Uczestnicy spotkań mają także możliwość udziału w zajęciach warsztatowych prowadzonych przez psychologa. W ramach działalności Stowarzyszenia „Przyjazny Dom” (na rzecz rodzin zastępczych) i MOPS-u

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

	<p>w Dąbrowie Górniczej odbywają się szkolenia dla rodzin zastępczych z zakresu pierwszej pomocy oraz zorganizowany jest w Ośrodku kiermasz rzeczy wszelakich pod hasłem „Oddaj-Weź, tak po prostu!”. Grupa wsparcia ma charakter otwarty, a w spotkaniach uczestniczy każdorazowo ok. 15 osób. Stowarzyszenie organizuje także każdego roku konferencje wyjazdowe połączone z warsztatami dla rodzin zastępczych</p> <p>Ponadto, organizowane są spotkania integracyjne rodzin zastępczych, które stanowią okazję do integracji i przełamywania barier podczas wspólnej zabawy oraz zajęć rekreacyjno-sportowych poprzez m. in. zawody i konkurencje sportowe. Odbywają się pokazy Straży Pożarnej, Policji, zabawy z klaunem, dmuchanymi zamkami i zjeżdżalnicami, przejażdżki quadem i inne. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia również wszystkim uczestnikom ciepły posiłek oraz atrakcje dla dzieci. W spotkaniach uczestniczy każdorazowo ok. 200 osób.</p>
<p>III. Lokalny Program „Dąbrowska Rodzinka.pl”</p>	<p>Polega na korzystaniu przez rodziny z ulg w oparciu o Dąbrowską Kartę. Skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie miasta, niezależnie od ich dochodów i sytuacji materialnej, wychowujących dzieci w wieku do 18 roku życia lub w przypadku, gdy się uczą lub studiują - do 25 roku życia. Dąbrowskim wyróżnikiem wśród wielu miast realizujących programy wspierające rodziny jest to, że wieloma atrakcyjnymi ulgami objęte są już rodziny z minimum dwójką dzieci lub jednym dzieckiem niepełnosprawnym, a także rodziny będące rodziną zastępczą dla co najmniej jednego dziecka. Partnerami Programu "Dąbrowska Rodzinka.pl" są jednostki miejskie, jednostki powiązane kapitałowo z miastem oraz inne podmioty, również niepubliczne, które decydują się przystąpić do Programu, jako jego partnerzy i przedsiębiorcy przyjaźni dąbrowskiej rodzinie. Zakres udzielanych przez partnerów programu ulg waha się od minimum 5% do nawet 100%. W 2015 roku z tej formy wsparcia skorzystały 564 rodziny.</p>

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

<p>IV. Zwiększanie dostępności do opieki dla dzieci do 3 lat.</p>	<p>Od kilku lat miasto podejmuje działania dotyczące sukcesywnego zwiększania miejsc w placówce. Z początkowej liczby 55 miejsc w żłobku miejskim, poprzez 95 miejsc w 2010 roku, 160 miejsc w 2011 roku, 172 miejsc w 2014 roku. Natomiast w bieżącym roku uruchomiona zostanie druga filia żłobka miejskiego przy ul. Mireckiego 28, przeznaczona dla 120 dzieci. Tym samym liczba miejsc w żłobku miejskim w 2016 r. wyniesie 292.</p>
<p>V. „Dąbrowskie Święto Rodziny” organizowane w ramach „Metropolitarne Święta Rodziny”.</p>	<p>W ramach tego święta na terenie miasta organizowane są różnorodne imprezy m.in.: festyny rodzinne, imprezy integracyjne, pikniki. W realizację przedsięwzięcia włączają się placówki oświatowe, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przystań”, Dzienny Dom „Senior-WIGOR” i Dom Pomocy Społecznej „Pod Dębem”.</p>
<p>VI. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.</p>	<p>W Dąbrowie Górniczej funkcjonuje 8 placówek wsparcia dziennego, w których opieką objętych jest ok 250 dzieci rocznie. Placówki te prowadzą organizacje pozarządowe przy wsparciu gminy. Dzieci mają zapewniony kontakt z rodziną, systematyczną pomoc w odrabianiu zadań domowych. Mogą korzystać z szeregu zajęć, w tym m.in. zajęć wychowawczych, gier i zabaw dydaktycznych, zabaw interakcyjnych, gier i zabaw ruchowych, wycieczek edukacyjnych, wyjść na basen, do teatru, kina, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, indywidualnych zajęć korekcyjnych, zajęć w grupach zainteresowań: plastycznych, językowych, komputerowych, zajęć socjoterapeutycznych - indywidualnych i grupowych oraz indywidualnej terapii.</p>
<p>VII. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>Aktualnie w 20 przedszkolach, 11 szkołach podstawowych są wybudowane i odpowiednio wyposażone place zabaw dla dzieci, a w 2016 r. w 3 następnych szkołach place takie są budowane. 36 placówek oświatowych posiada boiska sportowe, w tym w: 18 szkołach podstawowych, 4 gimnazjach, 5 zespołach</p>

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

	<p>szkół, 3 szkołach specjalnych, 1 szkole muzycznej, 1 szkole sportowej, 3 liceach ogólnokształcących, 1 zespole szkół zawodowych. W 11 szkołach znajdują się baseny, w tym 2 baseny przystosowane dla osób niepełnosprawnych dla gimnastyki korekcyjnej.</p>
<p>VIII. Funkcjonowanie Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej.</p>	<p>Dotychczas funkcjonujące placówki tj.: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Słabo Widzących i Niewidomych, Zespół Szkół Specjalnych nr 5 oraz Zespół Szkół Specjalnych nr 6 od września 2016 roku będą stanowiły jedną placówkę oświatową tj. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej. Placówki zapewniają kompleksowe kształcenie, wychowanie i opiekę uczniom niesłyszącym, słabosłyszącym, niewidomym, słabowidzącym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Od 15 marca 2013 r. Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Słabo Widzących i Niewidomych oraz Zespół Szkół Specjalnych nr 5 korzystają z kompleksu nowoczesnych budynków, wyposażonych w doskonałą bazę dydaktyczną, rewalidacyjną i rehabilitacyjną. W ramach usprawniania uczniów prowadzone są z nimi zajęcia m.in. w zakresie usprawniania polisensorycznego. Ponadto prowadzone są zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci. Zespół Szkół Specjalnych nr 5 organizuje również zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.</p>
<p>IX. Organizowanie pólkolonii z programem profilaktycznym w okresie wakacji letnich i ferii zimowych dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>Gmina organizuje wypoczynek letni i zimowy dla dzieci i młodzieży z dąbrowskich placówek oświatowych, w tym dla dzieci ze szkół specjalnych. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku, w godz. od 9.00 do 15.00.</p>

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

Rezultaty:

Programem „Dąbrowska Rodzinka.pl” w 2014 r. objętych było ponad 4 700 osób, w tym ponad 2500 dzieci. W 2015 r. do Programu przystąpiło ponad 3 800 osób, w tym ponad 1 100 dzieci., natomiast do 20 czerwca 2016 r. Program objął 2236 osób, w tym 625 dzieci. W ramach Programu „Dąbrowska Rodzinka.pl” w 2014 r. zawarto 48 porozumień z Partnerami Programu, a w 2015 r. 41 porozumień. Liczba udzielonych ulg i zniżek w 2014 r. wynosiła 3 270, natomiast w 2015 r. partnerzy programu udzielili 2 640 ulg i zniżek. Przykładowo w ciągu jednego roku realizacji inicjatyw MOPS liczba osób objętych wsparciem wynosiła ok. 500 (uczestnicy i otoczenie).

Liczba osób, u których wzrosły umiejętności i kompetencje społeczne - to ok. 500 (uczestnicy i otoczenie). Liczba osób objętych wsparciem KIS to ok. 12 osób

Liczba osób zatrudnionych - 1

Ilość projektów zatwierdzonych do realizacji w ramach budżetu partycypacyjnego – 1

Liczba pozyskanych wolontariuszy – 15

Liczba dzieci uczestniczących w półkoloniach letnich -1359

Liczba dzieci uczestniczących w półkoloniach zimowych – 562

Liczba dzieci objętych kształceniem specjalnym w roku szkolnym 2015/2016- 500

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

Partnerzy:

W rozwijania prorodzinnego systemu „Dąbrowa Górnicza przyjazna rodzinie” podejmowano współpracę m.in. z m.in.: Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Domem Pomocy Społecznej „Pod Dębem”, Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą „Przystań”, Dziennym Domem „Senior-WIGOR”, Środowiskowym Domem Samopomocy, Miejską Biblioteką Publiczną im. H. Kołłątaja, Muzeum Miejskim „Sztygarka”, Pałacem Kultury Zagłębia wraz z dzielnicowymi klubami osiedlowymi i świetlicami środowiskowymi, Centrum Sportu i Rekreacji, NEMO „Wodny Świat”, Wyższą Szkołą Biznesu.

Ponadto pozyskuje się sponsorów do realizacji poszczególnych inicjatyw oraz zawiera umowy partnerskie i porozumienia, w tym m.in. np. z Parafią Rzymskokatolicką p.w. Nawrócenia Świętego Pawła Apostoła w Dąbrowie Górniczej (Salezianie), w ramach którego przygotowano i zaadaptowano dom parafialny do celów realizacji pracy świadczonej przez uczestników w ramach projektu. Zawarto porozumienia z Aresztem Śledczym w Katowicach, regulujące zasady szycia pościeli przez więźniarki. Pozyskiwano również wolontariuszy do przewozu pościeli. W ramach projektu „Stop przemocy wobec dzieci” współpracowano ze społecznością lokalną i z placówkami pomocowymi, oświatowymi oraz kulturalnymi. Do projektu „Poczytaj mi mamo” pozyskano Miejską Bibliotekę Publiczną. W trakcie realizacji PAL nawiązano partnerstwo z Gimnazjum nr 10, Muzeum Miejskim „Sztygarka”, Stowarzyszeniem Przyjaciół Strzemieszyc, Policją, Metalwed i PWiK, Centrum Nauki Kopernik, Teatrem Dzieci Zagłębia w Będzinie, Muzeum Chleba w Radzionkowie i Szkołą Podstawowa Nr 18.

Innowacyjność:

Projekt „Dąbrowska Rodzinka.pl” skierowany jest nie tylko do typowych rodzin wielodzietnych - wychowujących troje lub więcej dzieci, ale obejmuje już rodziny z minimum dwójką dzieci lub jednym dzieckiem niepełnosprawnym.

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Dąbrowa Górnicza w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

Organizowanie półkolonii z programem profilaktycznym w okresie wakacji letnich i ferii zimowych dla dzieci i młodzieży. Półkolonie letnie i zimowe, organizowane dla dzieci i młodzieży z dąbrowskich placówek oświatowych, w tym dla dzieci ze szkół specjalnych, cieszą się coraz większym zainteresowaniem ze względu na atrakcyjną formę spędzania wolnego czasu. Program półkolonii obejmuje obligatoryjnie również zajęcia profilaktyczne dot. uzależnień. Przykładowo w 2014 roku w półkoloniach letnich uczestniczyło 960 dzieci, a w półkoloniach zimowych - 225 dzieci, natomiast w 2016 roku w półkoloniach zimowych uczestniczyło 577 dzieci, a w półkoloniach letnich uczestniczyć będzie 1 359 dzieci.

Funkcjonowanie Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej. Ośrodek jest dobrze wyposażony, posiada sale do zajęć rewalidacyjnych ze specjalistycznym sprzętem, biblioteką, świetlicą, salą gimnastyczną i basenem. Na terenie kompleksu znajduje się zespół urządzeń sportowo-rekreacyjnych i ogród szkolny. W ośrodku prowadzone jest wczesne wspomaganie rozwoju małego dziecka oraz można korzystać z internatu.

Zwiększono dostępność do opieki dla dzieci do 3 lat. Początkowo placówka zapewniała 55 miejsc w żłobku miejskim, natomiast w bieżącym roku uruchomiona zostanie druga filia żłobka, co pozwoli na objęcie opieką łącznie 292 dzieci.

Opracowanie:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na podstawie wniosku gminy Dąbrowa Górnicza złożonego w 2016 roku
Katowice, 24.08.2016 r.